

paa den Tid, da Frugtverelen blev bragt fra England til Tydskland, Trevangsdriften ikke fandtes i en saadan Tilstand. I hiin Epoche vare nemlig, som en Følge af usædvanlig høie Kornpriser, mange Enge og Græsmarker blevne forvandlede til Kornmarker, men derved var det forhenværende gunstige Forhold imellem Productionen af Foder og afsættelige Markfrugter blevet ganske forstyrret, hvilket nødvendigviis bragte det dertil, at Trevangsdriften, som ved et betydeligt Tillæg af Enge og Græsgange tilforn kunde fremvise blomstrende Avlsbrug, nu, da Foder og Gjødske ikke længer vare tilstrækkelige, viste et ganske andet Udseende. Men hvor disse Misforhold ikke fandt, eller ikke finde Sted, der kunne ogsaa ved Trevangsdriften gives Avlsbrug i en god og ønskelig Tilstand. Men atter maa jeg ved denne Leilighed ubbede mig, at der ikke af disse Ord udbrages den Slutning, at jeg skulde ønske, at Trevangssystemet fremdeles maatte følges i Tydskland, Noget, som i Betragtning af de anførte oekonomiske Grunde, der tale for Vereldriften, aldrig vil kunne komme mig ifinde.

De tre Spørgsmaal, jeg i Begyndelsen af dette Foredrag fremsatte, mener jeg nu at have besvaret og derved at have løst min Opgave. — — —

**Endnu et Bidrag til at besvare Spørgsmaalet:
Naar ere vore Sædarter modne og
tjenlige til at meies?**

Efterat jeg i det sidst udfomne Hefte af Tidsskriftet (Ny Række 6 B. 2 H. Side 194) havde læst Professor Korte's indholdsrige Ord over dette vigtige Emne, erindrede jeg mig, at jeg nogen Tid tilforn havde læst det samme Stykke i Malmöbus Lehn's Kongl. Huusholdn. Selskabs Handlinger, 7de Hefte, samt at,

ligesom det i Tidsskriftet var ledsaget med en meget interessant Beretning af Hr. Proprietair Valentiner, saaledes var i hiint svenske Skrift ogsaa tilføjet en Beretning af Hr. Landraad og Ridder von Engestrøm om en af ham selv i denne Anledning gjort Erfaring. Den vil vist læses med Deeltagelse, og meddeles derfor herved.

Da man hidtil har savnet et Kjendtegn paa, naar Sæden er tjenlig til at høstes, saa har man, af Frygt for at skære den for tidlig, altid ladet den blive overmoden, og derved lidt et dobbelt Tab, nemlig:

1) Er en stor Deel, og det den tungeste og bedste Deel af Sæden bleven liggende paa Ageren; hvilket Stubbeagrene tilstrækkeligt vise, da de, endog efterat de ere omploiede, ofte staae grønnere og tykkere, end om de vare besaaede; og

2) Lider Sæden baade i Udseende og Godhed. Den bliver smaafornt, tykfskallet, faaer en ubehagelig Tørpe, og søges mindre af Kjøbmanden.

Tabet er altsaa ganske stort, og den i de Nogle Aarsbøger indførte Opdagelse af et enkelt Kjendtegn paa, naar Sæden kan høstes, er virkelig at ansee for høist vigtig og velgjørende, da flere tusinde Tønder Sæd kunde havees i Behold, naar det blev almindeligen kjendt og fulgt. — Jeg vilde prise mig lykkelig, om jeg kunde bidrage noget dertil, og tager mig derfor den Frihed her at meddele, hvad jeg desangaaende har erfaret.

Den 1ste September 1837 modtog jeg Eiendommen Ronneholm i Forpagtning, men Høsten var da allerede fuldenbt, saa at jeg ikke kunde anstille noget Forsøg. Aaret derpaa, altsaa 1838, affaar jeg saavel af tøradet som af serradet Byg en stor Mængde Straa ved Roden, med

1) saa kaldet modent Korn, men som bør ansees for overmodent;

2) saadant, som var i Rødkjærne, og

3) noget, som endnu var græsgrønt, men i hvis Kjærner Spiren var fuldkommen dannet og sprang frem ved Trykningen.

Alt dette lod jeg nu ligge i åbne Vinduer for at tørres. Derpaa afflog jeg Kjærnerne, og fandt dem at være af følgende Bestaffenhed:

De af Nr. 1 vare mørke af Farve, indkrumpe, tykfskallede og af et ikke smukt Udseende.

De af Nr. 2 og 3 vare af lige Bestaffenhed og ikke i mindste Maade forskellige fra hinanden; meget lyse af Farve, stride og tyndskallede, og af et meget smukt Udseende.

I Foraaret derpaa lagde jeg 10 Kjærner af hver Sort i Urtepotter, og af dem groede og opfom

af Nr. 1, 7 Kjærner

— — 2, 9 —

— — 3, 10 —

og maa jeg herved bemærke, at Kjærnerne af Nr. 2 og 3 havde en langt frodigere Væxt, end de af Nr. 1.

Da jeg nu var bleven overtydet om, at det opgivne Kjendetegn paa Sædens Modenhed for at høstes var fuldkommen paalideligt, fortrød jeg vel, at jeg i Høsten 1838 havde ladet mig lede af Fordom og ikke fulgt det givne Raad; men ikke vilde jeg anden Gang begaae denne Feil, og sidste Aar lod jeg alt Bygget skære, da det for største Delen stod i fuldkommen Rødkjærne, men ret mange græsgrønne Straa befandt sig deriblandt, ja tilmed store Steder, hvor Kornet var gaaet i Feie, som ligeledes vare grønne. Efterat Sæden som sædvanligt havde ligget nogle Dage paa Skaar, blev den bunden og sat i-Høbe. Da den blev ført i Huus, vare alle Arene af lige Farve, nemlig meget lysegule, og Straaene, som vare lysegrønne da de bleve miede, vare efter Tørringen blevne bleglysegrønne nedentil, men hvide ovenil.

Disse Sædarter vare, efterat være blevne tørkede, ualmindelig gode, og opvakte virkelig Enhvers Beundring, som saae dem.

Til Udsæd af det toradede Korn have Hr. Kjøbmand Bergh i Malmö og Hr. v. Trolle paa Pihlstoryp kjøbt, og begge disse Herrer have sagt mig, at det groede godt og kraftigt. Ligeledes det, som blev saaet her paa Stedet. Hr. Regensdorff i Malmö

har kjøbt et Parti deraf til Porterbryggeriet i Gothenborg, og samme har fundet meget Bisald.

Fordelen af denne tidlige Meinings bestaaer ikke blot deri, at Sæden bliver uforlignelig smukkere og meelrigere, og at saa høist Ubetydeligt spildes paa Algeren, hvilket Stubbene fra afvigte Host tilstræffeligen beviste, men en Hovedfordeel bestaaer ogsaa deri, at Halmene med langt mere Begjærlighed nydes af Kreaturene og er mere nærende for dem, naar den høstes medens den endnu har Saft og Kraft, end naar den bliver staaende til den er tør og stiv.

Dette er den Erfaring, jeg har gjort betræffende den vigtige Opdagelse, til hvilken jeg sætter saa megen Tillid, at jeg uden al Betænkning bestandig skal lade den tjene mig til Rettefærd.

Rønneholm den 10de Junt 1840.

J. v. Engestrøm.

Hertil maa jeg tillade mig endnu at føie den Bemærkning, at jeg flere Gange af de brave Bønder i den nordre Deel af Ringkjøbing Amt har hørt de Ord: „Naar Bygget kun er kommet godt i Rødsjærne, kan man ikke forsynde sig paa det;“ d. v. s. bestyldte sig selv for, at have høstet det for tidligt.

Ligesom det er Rugen, der omhandles i Professor Korte's og Proprietair Valentiners Oplysninger, saaledes lære vi af Landraad v. Engestrøms meddeelte Erfaring, at Bygget aldeles rigtigt behandles paa samme Maade. — Endnu kunde det være påfænde at sige et Par Ord om Havren. Denne høstes i hiin nævnte jydste Egn i Almindelighed halvmoden, thi Straaet erkjendes da at være et langt fortrinligere Foder; men man vil have gjort den Erfaring, at den Havre, som er saaledes høstet, efterlader sig, naar den bruges som Saaesæd, en Afgrøde, der modnes ikke lidet langsommere, end den, som hidrører fra Udsæd, der har været fuldkommen moden.

Gjerløv Præstegaard d. 28de Sept. 1844.

J. B. Krarup.